

Według teorii sformułowanej przez Gary'ego Beckera, kapitał ludzki jest zespołem cech takich jak wiedza, umiejętności, zdrowie i różne cechy osobowości, które oddziałują na produktywność jednostek. Poziom kapitału ludzkiego określa się najczęściej za pomocą poziomu wykształcenia. A inwestycje w edukację traktuje się w literaturze ekonomicznej jako jeden z ważniejszych elementów budowania kapitału ludzkiego. Zasób tego kapitału przynosi korzyści indywidualne np. w postaci wyższych zarobków, ale także społeczne i gospodarcze. Dlatego inwestowanie w edukację opłaca się wszystkim. W Polsce, tak jak w większości krajów na świecie, państwo oferuje bezpłatną edukację publiczną.

Celem tego badania jest zidentyfikowanie wydatków rodziców na edukację dzieci, które są dokonywane mimo dostępu do publicznej edukacji, oraz zbadanie wpływu opisywanych w literaturze czynników, które mogą wpływać na ich wysokość. Szczególnie istotne z punktu widzenia tego projektu jest zbadanie, w jaki sposób wykształcenie rodziców wpływa na wysokość dokonywanych przez nich wydatków, ale też na ich postawy wobec edukacji i sposoby wykorzystywania oferty prywatnych i publicznych usług edukacyjnych. Planuję wykorzystać w tym celu dane ilościowe, ale również materiał jakościowy pochodzący z wywiadów z całymimi rodzinami.

Ponieważ w Polsce, tak jak w wielu innych krajach, edukacja jest zdecentralizowana, czyli zarządzanie nią i finansowanie leży po stronie lokalnych samorządów, planuję sprawdzić, czy istnieją powiązania między publicznymi i prywatnymi wydatkami na edukację. Zamożne samorządy mogą pozwolić sobie na większe wydatki. Jednocześnie w zamożnych samorządach żyją przeciętnie zamożniejsze rodziny, które również mają większe możliwości finansowe. Jeśli wysokość prywatnych i publicznych wydatków jest w ten sposób ze sobą powiązana, może to wpływać na utrwalanie się nierówności edukacyjnych na terenie kraju.

Do zrealizowania celu mojego projektu wykorzystam dane zebrane podczas dwóch badań realizowanych przez Instytut Badań Edukacyjnych. Badanie Ekonomicznych Uwarunkowań Celów i Kierunków Alokacji Nakładów na Edukację Realizowanych przez Podmioty Publiczne i Prywatne w Polsce „BECKER, 2012-2014” oraz Badanie Uwarunkowań Decyzji Edukacyjnych „UDE 2012-2015”. Uzupełniająco wykorzystam dostępne statystyki dotyczące wydatków publicznych samorządów.

Realizacja badania pozwoli uzupełnić luki w wiedzy o wydatkach na edukację realizowanych przez rodziców w Polsce. Weryfikacja zależności między publicznymi i prywatnymi wydatkami może również pokazać jeden z mechanizmów powstawania i utrwalania terytorialnych nierówności edukacyjnych, co powinno być interesujące dla kształtowania polityki edukacyjnej, także innych krajów o podobnym systemie finansowania oświaty, co Polska.